

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

TEMA SEXOLOGI

JORDEMODERN TIDSKRIFT SEDAN 1888 ÅRGÅNG 128

DECEMBER NR 12 2015

- 4** Centrum för sexologi och sexualitetsstudier CSS – forskning i framkant
- 6** Sexologi och sexualitetsstudier – ett växande kunskapsområde och professionsfält
- 8** Migration och sexuell riskutsatthet – en studie om utsatthet och handlingsstrategier
- 10** HIV – Kunskaper och attityder hos allmänheten och sjukvårdspersonal
- 14** Socialt utsatta unga och sexuell hälsa
- 16** Bättre tillgång till sexuell hälsorådgivning för unga kvinnor med migrationsbakgrund
- 18** "Hedersrelaterat våld och förtryck" i relation till sexualitet och reproduktion är komplext
- 21** Svendsomaliska unga kvinnor: omskärelse och sex
- 23** Transpersoner och sexuell hälsa
- 25** Att fejka en orgasm
- 27** Tidiga erfarenheter av smärta vid vaginal penetration påverkar vulvasmärta i senare sexuella situationer
- 30** Ett slag för njutningen – BDSM, makt och samtycke
- 32** "Ingen har nämnt ordet sex" – Kvinnors och mäns erfarenheter av information om sexuell hälsa
- 35** Förälder genom surrogatmoderskap leder till etiska och juridiska dilemman
- 38** Sexualiteten ges nya villkor vid ofrivillig barnlöshet
- 41** Sexuella fantasier som verktyg i sexuell behandlingsarbete
- 44** "Vi har nog tappat bort det" – samtal om sexualitet, en utmaning på barnmorskemottagningen
- 47** Det vackra tar aldrig slut – Samtal med Vivian Wahlberg om boken KULÖRTA LYKTOR i mitt liv
- 54** Insänt: Barnmorskor på Leros
- 56** Ordförande har ordet
- 58** Förbundsnytt

TEMAT PRESENTERAS AV
CENTRUM FÖR SEXOLOGI
OCH SEXUALITETSSTUDIER,
MALMÖ HÖGSKOLA

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är ett nationellt och internationellt vedertaget och använt begrepp. Den handlingsplan som formulerades vid FN:s internationella konferens om befolkning och utveckling (ICPD) i Kairo 1994 innebar ett paradigmskifte från befolkningskontroll till ett rättighetsbaserat synsätt med en helhetssyn på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) där individens val sätts i centrum.

ENLIGT VÅRA STADGAR (ändamålsparagrafen) ska Svenska Barnmorskeförbundet ta initiativ till och medverka i hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens framtidskridande för kvinnors och barns hälsa. Här

ingår också att verka för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Förbundsstämman 2015 beslutade därför att anta tillägget av en punkt i förbundets och lokalföreningens/sällskapens normalstadgar, Ändamålsparagrafen § 1 Moment 1;

- verka för sexuell och reproduktiv hälsa utifrån ett rättighetsperspektiv.

kom ytterligare ett *Joint Statement* från UN human rights experts där de uppmanar alla länder att förnya sitt åtagande att säkerställa full respekt, skydd och uppfyllande av kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Svenska Barnmorskeförbundets och den enskilda barnmorskans arbete inom olika verksamhetsområden handlar i slutänden ofta om sexuell och reproduktiv hälsa och (med utgångspunkt i individens/patientens) rättigheter. Det gäller såväl kliniskt som inom forskning och utbildning, förbunds- och vårdpolitiska ställningstaganden och lagstiftning som berör barnmorskans kompetensområde och verksamhet.

Sexuell och reproduktiv hälsa är ett väsentligt område för oss barnmorskor. Sedan vårt kompetensområde beskrevs i Kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska (Socialstyrelsen 2006) har många nya definitioner och dokument kommit till i internationella och nationella sammanhang.

Så sent som i somras gav *United Nations Human Rights, Office of the High Commissioner for Human Rights ut Sexual and Reproductive Health and Rights*. I samband med att de nya utvecklingsmålen – *the 2030 Agenda for Sustainable Development* antogs,

Läs mer om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter på www.barnmorskeforbundet.se
Bilder från förbundsstämman hittar du på sidan **Förbundsnytt**.

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvarig utgivare

Ingela Wiklund

Förbundsordförande

Mia Ahlberg

Chefredaktör

Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke

Grafisk formgivning

AB Huset Makalösa

Tryck

Ätta.45 Tryckeri AB

Jordemodern

utkommer 10 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 650 kronor

Annonsbokning

jordemodern@barnmorskeforbundet.se
Tfn 08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser
den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1

114 27 Stockholm

Tfn 08-10 70 88

E-mail kansli@barnmorskeforbundet.se

Webb www.barnmorskeforbundet.se

Mia Ahlberg valdes enhälligt till Svenska Barnmorskeförbundets ordförande den 3 november 2015.

Jag vill att alla barnmorskor ska vara med!

KLOCKAN 07.00 DEN 3 NOVEMBER 2015 ringer väckarklockan och jag tänder lampan. Det är fortfarande mörkt ute och jag har varit vaken ganska länge och funderat på dagen jag har framför mig. Idag ska jag föreslås av valberedningen som Svenska Barnmorskeförbundets nästa ordförande.

Tanken är hisnande, nästan överklig. Som alltid hemma hos mig är det rörigt på morgonen med tre tonårsbarn, en morgontrött tio-åring och en hund som ska rastas innan jag kan gå hemifrån. Just idag är det skönt att mina tankar störs av det där vanliga familjelivet.

Några timmar senare befinner jag mig på Hilton Hotell i Stockholm och lyssnar på valberedningens förslag och förbundsstämmans enhälliga beslut att låta mig företräda landets

” När jag står inför alla barnmorskor i konferensrummet fylls jag av värme, stolthet och stor glädje över att få detta fantastiska förtroende.

Mia Ahlberg
Förbundsordförande

barnmorskor i egenskap av ordförande för Svenska Barnmorskeförbundet de kommande fyra åren. När jag står inför alla barnmorskor i konferensrummet fylls jag av värme, stolthet och stor glädje över att få detta fantastiska förtroende. Ända sedan jag blev färdig barnmorska och klev in på förlossningen på Södersjukhuset i Stockholm, har jag känt en stark samhörighet med mina kollegor. Det engagemang, professionella förhållningsätt, klokskap och stolthet som barnmorskorna förmedlade gjorde mig lycklig och stolt över mitt yrkesval. Så har det varit sedan dess. Överallt där jag möter barnmorskor, i klinik, inom forskning, på barnmorskeutbildningen, på internationella möten eller som representant för barnmorskeförbundet, så är engagemanget och den gemensamma viljan att ge god vård till kvinnor, barn och deras familjer alltid starkt närvarande.

Vad innebär det då för mig att vara Svenska Barnmorskeförbundets ordförande och hur ser jag på uppdraget?

Arbetet innebär, som de flesta jobb, en del rutinarbete som att svara på mejl, planera och kalla till olika möten och attestera räkningar. Men till största delen handlar mitt nya uppdrag om att tillsammans med styrelsen leda förbundets strategiska och operativa arbete. Ett arbete som handlar om komplicerade frågor som till exempel:

- Hur ska framtidens barnmorskeutbildning se ut för att möta den svenska barnmorskans kompetensområde?
- Hur kan förbundet arbeta strategiskt med barnmorskans kompetensutveckling under ett arbetsliv?

- Hur kan förbundet arbeta strategiskt med att barnmorskor ska få möjlighet att självständigt verka utifrån sin kunskap om god vård?
- Vilka frågor är aktuella för Sveriges barnmorskor och bör lyftas på våra konferenser för att stötta och stärka professionen?
- Vilka frågor är viktigast att lyfta när vi träffar viktiga samarbetspartners?
- I vilka forum måste förbundet vara närvarande för att på bästa sätt lyfta våra gemensamma frågor?
- Hur kan barnmorskan bidra till att Sveriges kvinnor får en jämlik och rättvis vård i hela Sverige?

Detta strategiska arbete sker naturligtvis inte isolerat i styrelsen utan involverar många oerhört engagerade och kunniga barnmorskor från hela Sverige som representerar förbundet i olika projekt. Frågeställningarna kommer ofta från vår kliniska vardag och från dem som vi vårdar.

Det är detta gemensamma arbete som är min drivkraft.

Under mina år som kliniskt verksam barnmorska och lärare på barnmorskeutbildningen, men även under mina år som doktorand och nu som forskare, har jag lärt mig att ensam sällan tänker rätt. Det är när vi tänker tillsammans som vi kommer vidare och når nya höjder. Allra längst när vi när vi är helt överens om målet, men vågar tycka olika. Jag tror att samarbete är nyckeln till framgång, oavsett vilka frågor och i vilka sammanhang vi arbetar.

Jag vill att Svenska Barnmorskeförbundet ska vara den organisation som alla barnmorskor verkligen vill vara med i. Medlemskapet ska inte vara rutinmässig utan ett aktivt val. Idag organiserar förbundet cirka 80 procent av alla barnmorskor, det kan tyckas vara en hög siffra, men jag vill att den ska vara 100 procent.

Att vara medlem i förbundet ska innebära att just Du känner och märker att Dina frågor och Ditt intresseområde representeras.

Detta är kanske ett självklart mål men inte alldeles enkelt i ett land där vardagen ser helt olika ut beroende på var och med vad du arbetar. Våra arbetsvillkor skiljer sig definitivt åt mellan stad och landsbygd och det kan vara stor skillnad på vardagen för barnmorskor som arbetar inom mödrahälsovård, gyn, reproduktionsmedicin, ultraljud, förlossningen, BB eller ungdomsmottagning.

Vi har också en viktig grupp av barnmorskor som har axlat ett chefsansvar och därmed är ansvariga för organisation, personal, ekonomi och kompetensförsörjning. Deras viktiga arbete måste också belysas och utvecklas. En del barnmorskor är forskare och har en viktig roll i att vetenskapligt visa – eller till och med bevisa – att vårt arbete ger bästa resultat. För att inte tala om alla barnmorskor som har vikt sitt yrkesliv åt att vara lärare och är helt centrala för framtidens kompetenta barnmorskor.

Alla vi är en enorm resurs som gemensamt ska forma framtiden för den svenska barnmorskan. När jag under de senaste två åren har träffat många barnmorskor från andra länder har det blivit tydligt att vi måste hålla ihop som yrkeskår. I många länder har barnmorskeorganisationen splittrats i olika undergrupper, vilket är förödande för möjligheten att påverka hur vården, utbildningen och forskningen utvecklas.

Det är också tydligt att den svenska barnmorskans kompetensområde inte är skrivet i sten och därför måste vi ständigt värna, försvara och utveckla den! Det kan vi bara göra tillsammans som en gemensam kompetent yrkeskår. Den kåren hoppas jag att Du vill tillhöra och att Du vill vara med och arbeta för en gemensam framtid i förbundet.

Vi ses snart!

Mia.ahlberg@barnmorskeforbundet.se